

**VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ TARNYBOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
DIREKTORIUS**

**Į S A K Y M A S
DĖL VIEŠOJO PIRKIMO-PARDAVIMO SUTARČIŲ KAINODAROS NUSTATYMO
METODIKOS PATVIRTINIMO**

2003 m. vasario 25 d. Nr. 1S-21

Vilnius

Vadovaudamasis 2002 m. gruodžio 3 d. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. IX-1217 (Žin., 2002, Nr. [118-5296](#)) 7 straipsnio 2 dalies 12 punktu:

1. T v i r t i n u Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainodaros nustatymo metodiką (pridedama).

2. N u s t a t a u, kad šiuo įsakymu patvirtinta Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainodaros nustatymo metodika taikoma atliekant viešuosius pirkimus pagal 2002 m. gruodžio 3 d. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą Nr. IX-1217.

DIREKTORIUS

RIMGAUDAS VAIČIULIS

PATVIRTINTA

Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos
Respublikos Vyriausybės direktoriaus
2003 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. 1S-21

VIEŠOJO PIRKIMO–PARDAVIMO SUTARČIŲ KAINODAROS NUSTATYMO METODIKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šia metodika vadovaujasi perkančiosios organizacijos pirkimo dokumentuose ir viešojo pirkimo-pardavimo sutartyse (toliau – sutartyse) nustatydamos kainodaros taisykles.

2. Pagrindinės šioje metodikoje vartojamos sąvokos:

Kainodaros taisyklės – pirkimo dokumentuose ir sutartyje nustatomos sutarties kainos apskaičiavimo taisyklės.

Sutarties kaina (toliau – **kaina**) – suma, kurią perkančioji organizacija pagal sutartį turi sumokėti tiekėjui už perkamas prekes, paslaugas ar darbus.

Įkainis – prekės, paslaugos ar darbo mato vieneto kaina (pavyzdžiui, jei teikiama paslauga matuojama žmogaus darbo valandomis, paslaugos įkainis – žmogaus darbo valandos kaina).

3. Kitos šioje metodikoje vartojamos sąvokos atitinka 2002 m. gruodžio 3 d. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme Nr. IX-1217 (Žin., 2002, Nr. [118-5296](#)) vartojamas sąvokas.

4. Pagrindiniai kainodaros taisyklių nustatymo principai:

4.1. kainodaros taisyklės turi būti aiškios ir nedviprasmiškos. Turi būti siekiama surašyti jas taip, kad atsiskaitymo su tiekėju metu nekiltų neaiškumų dėl suteiktų prekių, paslaugų ar įvykdytų darbų įkainojimo. Kainodaros taisyklėse negali būti numatyta galimybių taikyti alternatyvius kainos apskaičiavimo būdus ar alternatyvias taisykles;

4.2. kainodaros taisyklės turi atitikti tiek perkančiosios organizacijos, tiek tiekėjų interesus. Perkančioji organizacija negali prisiimti per didelės rizikos dėl sutarties kainos, iš kitos pusės, perkančioji organizacija neturi siekti, kad tiekėjas veiktų jam nepalankiomis sąlygomis.

5. Kainodaros taisyklės yra pirkimo dokumentų sudėtinė dalis. Jas rengia perkančioji organizacija vadovaudamasi šia metodika. Tiekėjams kainodaros taisyklės pateikiamos kartu su kitais pirkimo dokumentais. Tiekėjai pirkimo dokumentuose nustatytais kainodaros taisyklėmis vadovaujasi rengdami pasiūlymus. Pagal pirkimo dokumentuose nustatytas kainodaros taisykles surašomos atitinkamos pirkimo sutarties nuostatos.

6. Kainodaros taisyklėse gali būti numatyti šie kainos apskaičiavimo būdai:

6.1. fiksuotos kainos nustatymas (šios metodikos 8–9 punktai);

6.2. fiksuoto įkainio nustatymas (šios metodikos 10–12 punktai);

6.3. įkainio bazės nustatymas (šios metodikos 13–17 punktai);

6.4. dalinis sutarties vykdymo išlaidų padengimas (šios metodikos 18–22 punktai);

6.5. sutarties vykdymo išlaidų padengimas (šios metodikos 23–27 punktai).

7. Esant būtinybei, vienoje sutartyje gali būti taikomi keli kainos apskaičiavimo būdai (pavyzdžiui, sutartyje numatomų atskirų pirkimo objekto dalių kainos gali būti apskaičiuojamos taikant skirtingus būdus). Be to, kainodaros taisyklėse gali būti numatytas kainos koregavimas, atliekamas šios metodikos 28 punkte nurodytais būdais.

II. FIKSUOTOS KAINOS NUSTATYMAS

8. Sutartyje nustačius fiksuotą kainą, perkančioji organizacija įsipareigoja šią kainą sumokėti tiekėjui už visas pagal sutartį patiektas prekes, suteiktas paslaugas ar įvykdytus darbus.

9. Fiksuota kaina nustatoma, kai iš anksto (iki pirkimo pradžios):

9.1. perkančioji organizacija gali pirkimo dokumentuose nurodyti pakankamai tikslų reikalingų prekių, paslaugų ar darbų kiekį, ir

9.2. pateikdamas pasiūlymą tiekėjas turi pakankamas galimybes numatyti ir įvertinti sutarties vykdymo išlaidas bei gali prisiimti riziką dėl šių išlaidų dydžio.

III. FIKSUOTO ĮKAINIO NUSTATYMAS

10. Kainodaros taisyklėse nustačius fiksuotą įkainį, galutinę kainą, kurią perkančioji organizacija turės sumokėti tiekėjui, priklauso nuo vykdant sutartį suteiktų prekių, paslaugų ar įvykdytų darbų kiekio (apimties).

11. Fiksuotas įkainis nustatomas, kai iš anksto (iki pirkimo pradžios):

11.1. perkančioji organizacija nežino tikslaus numatomų pirkti prekių kiekio ar tikslios pagal sutartį teiktinų paslaugų ar vykdytinų darbų apimties, tačiau

11.2. rengdamas pasiūlymą tiekėjas turi pakankamas galimybes iš anksto numatyti ir įvertinti sutarties vykdymo išlaidas pirkimo objekto mato vienetui (*pavyzdžiui, žmogaus darbo valandai*) ir gali prisiimti riziką dėl sutarties vykdymo išlaidų pirkimo objekto mato vienetui dydžio.

12. Paprastai fiksuotas įkainis turėtų būti nustatomas, kuomet sudaromos ilgalaikės sutartys, pagal kurias tiekiamų prekių, teikiamų paslaugų ar vykdomų darbų kiekis priklauso nuo aplinkybių, sunkiai prognozuojamų pirkimo metu, taip pat nuo tarpinių sutarties vykdymo rezultatų. *Pavyzdžiui, kai sudaroma ilgalaikė sutartis dėl kompiuterinių paslaugų teikimo, paslaugų kiekis priklauso nuo sutarties vykdymo metu išskylančio poreikio (tai yra kompiuterinės technikos gedimų, kompiuterinių virusų atakų, programinės įrangos atnaujinimo poreikio, naujų darbo vietų kūrimo bei tinklo plėtimo poreikio ir pan.); šiuo atveju iš anksto sudarant sutartį nustatyti fiksuotą sutarties kainą galimybių nėra, tačiau sutartyje galima susitarti dėl paslaugų įkainių, pagal kuriuos perkančioji organizacija atsiskaitys su tiekėju.*

IV. ĮKAINIO BAZĖS NUSTATYMAS

13. Kainodaros taisyklėse nustačius įkainio bazę, už prekę mokėtina kaina apskaičiuojama prie bazinio įkainio (bazinės prekės vieneto kainos) pridedant (atimant) kainodaros taisyklėse nustatytą ir tiekėjo pasiūlytą priedą (nuolaidą).

14. Bazinis įkainis apskaičiuojamas pagal kainodaros taisyklėse nurodytą tam tikrą aiškiai apibrėžtą išorinį parametą (išorinius parametrus) – įkainio bazę, kurios reikšmė nepriklauso nei nuo perkančiosios organizacijos, nei nuo tiekėjo. *Pavyzdžiui, apskaičiuojant už prekę vienetai tiekėjui mokėtiną kainą, už įkainio bazę gali būti imama tam tikro laikotarpio vidutinė šios prekės vieneto biržos kaina.*

15. Įkainio bazės nustatymo būdas taikytinas tik prekių pirkimams sudarant ilgalaikes sutartis, kai perkamų prekių rinkos kaina skirtingu laikotarpiu tiesiogiai priklauso nuo aiškiai apibrėžiamo išorinio parametro (išorinių parametrų). *Pavyzdžiui, sudarant ilgalaikę sutartį dėl aviacinio kuro tiekimo, sutartyje galima nustatyti tiesioginę tiekiamo kuro kainos priklausomybę nuo viešai skelbiamų tam tikro laikotarpio naftos kainų rinkoje pokyčius atspindinčių rodiklių.*

16. Pasirenkant tokį kainos apskaičiavimo būdą, pagrindinis perkančiosios organizacijos uždavinys – tinkamos įkainio bazės parinkimas ir bazinio įkainio apskaičiavimo taisyklių nustatymas (įkainiai perskaičiuojami pagal savaitės, mėnesio ar ketvirčio vidurkius ir pan.).

17. Kainodaros taisyklėse nustatomą priedą tiekėjui ar tiekėjo nuolaidą siūlytina išreikšti absoliutiniu, o ne santykinu dydžiu.

V. DALINIS SUTARTIES VYKDYMO IŠLAIDŲ PADENGIMAS

18. Kainodaros taisyklėse nustačius dalinį sutarties vykdymo išlaidų padengimą, sutarties kaina susideda iš dviejų dalių. Viena kainos dalis apskaičiuojama taikant vieną iš 6.1 ar 6.2 punktuose nurodytų kainos apskaičiavimo būdų, o kitą kainos dalį sudaro tam tikros tiekėjo faktiškai patiriamos išlaidos, tiesiogiai susijusios su sutarties vykdymu. *Pavyzdžiui, parodų*

organizatoriui už parodą perkančioji organizacija sutartyje numato sumokėti fiksuotą sumą, iš kurios organizatorius dengia tam tikras savo išlaidas (visų pirma, administracines bei kitas netiesiogines parodos organizavimo išlaidas) bei gauna pelną. Sutartyje taip pat numatyta, kad perkančioji organizacija apmokės parodos ploto nuomos išlaidas, eksponatų transportavimo išlaidas, reklamos išlaidas, kurias patirs parodų organizatorius.

19. Dalinis sutarties vykdymo išlaidų padengimas gali būti taikomas, kai rengdamas pasiūlymą tiekėjas neturi pakankamai galimybių iš anksto numatyti ir įvertinti reikšmingos dalies sutarties vykdymo išlaidų ir sutarties sudarymo metu negali prisiimti rizikos dėl tam tikrų sutarties vykdymo išlaidų dydžio. Šios metodikos 18 punkte pateiktame pavyzdyje organizatoriaus išlaidos, kurios yra įskaitytinos į organizatoriui mokamą kainą, priklauso nuo sutarties vykdymo metu susiklosčiusių aplinkybių (šiuo atveju parodos dalyvių skaičiaus, transportuojamų eksponatų kiekio ir pan.), ir sutarties sudarymo metu jų dydis nėra žinomas, todėl organizatoriui žymiai patogiau neprisiimti rizikos dėl šių išlaidų padengimo, iš kitos pusės, perkančioji organizacija turi galimybę pirkimui skirtas lėšas naudoti racionaliai.

20. Kainodaros taisyklėse turi būti numatomi konkretūs išlaidų, įskaitytinų į tiekėjui pagal sutartį mokėtiną kainą, straipsniai bei numatytos jų pagrindimo taisyklės. Turi būti siekiama, kad vadovaujantis sutartyje nustatytais taisyklėmis atsiskaitymas būtų aiškus ir negalėtų kilti ginčai dėl tiekėjo patirtų išlaidų priskyrimo sutartyje numatytiems straipsniams ir šių išlaidų dydžio pagrindimo. Tiekėjui vadovaujantis kainodaros taisyklėmis neturi būti sudėtinga šias išlaidas pagrįsti, iš kitos pusės, perkančiajai organizacijai neturi būti sudėtinga patikrinti šių išlaidų pagrįstumą.

21. Perkančioji organizacija gali įsipareigoti tiekėjui padengti tik tas išlaidas, kurios neabejotinai patiriamos vykdant sutartį ir kurias nėra sudėtinga patvirtinti dokumentais. Išlaidas, kurias galima sieti ir su kitomis tiekėjo veiklomis ar tiekėjo veiklomis pagal kitus užsakymus, tiekėjas turėtų dengti pats (iš sutarties kainos pirmosios dalies).

22. Sutartyje galima nustatyti, kad sutarties vykdymo metu priimami tiekėjo sprendimai, susiję su išlaidomis, įskaitytinomis į tiekėjui pagal sutartį mokėtiną kainą, su perkančiąja organizacija būtų derinami iš anksto.

VI. SUTARTIES VYKDYMO IŠLAIDŲ PADENGIMAS

23. Kainodaros taisyklėse numatant padengti sutarties vykdymo išlaidas, tiekėjui mokėtina kaina apskaičiuojama tiekėjo faktiškai patirtų išlaidų, tiesiogiai susijusių su sutarties vykdymu, sumą sudedant su kainodaros taisyklėse nustatytu ir tiekėjo pasiūlytu tiekėjo pelno dydžiu.

24. Toks kainos apskaičiavimo būdas gali būti taikomas, kai rengdamas pasiūlymą tiekėjas neturi pakankamai galimybių iš anksto numatyti ir įvertinti sutarties vykdymo išlaidų ir sutarties vykdymo metu negali prisiimti rizikos dėl sutarties vykdymo išlaidų dydžio. Paprastai tai atvejai, kai sudaromos sutartys, pagal kurias tiekėjas įsipareigoja teikti naujas, netipines paslaugas (ar įvykdyti naujus, netipinius darbus), pavyzdžiui, paslaugas, susijusias su tiriamąja veikla, sudėtingų inovatyvių projektų įgyvendinimu.

25. Sutarties vykdymo išlaidų padengimo būdas gali būti taikomas tik išimtiniais atvejais, kai nėra galimybės taikyti kitus kainos apskaičiavimo būdus. Taip pat šio būdo negalima taikyti prekių pirkimo atveju.

26. Kainodaros taisyklėse numačius sutarties vykdymo išlaidų padengimą, tikslinga:

26.1. kainodaros taisyklėse kiek įmanoma detaliau aptarti išlaidų pagrindimo taisykles, ypatingą dėmesį skiriant netiesioginių išlaidų (tai yra išlaidų, kurios gali būti susijusios tiek su sutarties vykdymu, tiek su kita tiekėjo veikla) įtraukimui į perkančiosios organizacijos dengiamų išlaidų sumą;

26.2. nustatyti galimybę kontroliuoti tiekėją: tikrinti dokumentus, atspindinčius finansinius srautus, lėšų, kitų materialinių vertybių panaudojimą;

26.3. nustatyti, kad sutarties vykdymo metu svarbius sprendimus, nuo kurių priklauso perkančiosios organizacijos apmokamos tiekėjo išlaidos, tiekėjas derintų su perkančiąja organizacija iš anksto.

27. Kainodaros taisyklėse nustatomas tiekėjo pasiūlyme nurodytas tiekėjo pelno dydis. Pelno dydis gali būti nekintantis arba kintantis. *Pavyzdžiui, jeigu pelno dydis gali kisti, kainodaros taisyklėse nustatoma, kad pelno dydis priklauso nuo tiekėjo patiriamų išlaidų dydžio, kuomet tiekėjui taupant, jam mokamo pelno norma didėja, iš kitos pusės, viršijus tam tikras išlaidų ribas, – mažėja.* Perkančioji organizacija pirkimo dokumentuose turi nurodyti, ar kainodaros taisyklėse nurodomas pelno dydis bus nekintantis ar kintantis. Jeigu numato kintančio dydžio pelną, ji privalo nurodyti sąlygas, nuo kurių priklausys pelno dydis.

VII. KAINOS KOREGAVIMO BŪDAI

28. Kainodaros taisyklėse gali būti numatyta, kad kaina, apskaičiuota taikant šios metodikos 6 punkte nustatytus kainos apskaičiavimo būdus, gali būti koreguojama tokiais būdais:

28.1. tiekėjui mokant premiją. Tam tikrais atvejais perkančiąjai organizacijai gali būti naudinga paskatinti tiekėją jo įsipareigojimus įvykdyti kaip galima greičiau (*pavyzdžiui, jei anksčiau atlikti darbai leistų perkančiąjai organizacijai greičiau pradėti gamybą ir iš jos gauti pajamas*). Šiuo atveju siekiant paskatinti tiekėją, kainodaros taisyklėse gali būti nustatyta premija, kuri (kurios dydis) priklauso nuo to, kaip greitai yra įvykdomi tiekėjo įsipareigojimai. Numatant mokėti premiją, kainodaros taisyklėse turi būti nustatytos visos sąlygos, nuo kurių priklauso premijos mokėjimas ir premijos dydis. Premijos dydį turi nustatyti pati perkančioji organizacija;

28.2. tiekėjui mokėtiną kainą didinant ar mažinant priklausomai nuo tam tikrų išorinių bendraekonominių sąlygų (nuo perkančiosios organizacijos ir tiekėjo nepriklausančių visuotinių sąlygų), turinčių įtakos pirkimo objekto vertei, pasikeitimo. *Pavyzdžiui, kainodaros taisyklėse gali būti nustatyta, kad metinei infliacijai viršijus tam tikras ribas, atitinkamai padidinama kaina.* Mokėtinų sumų perskaičiavimas rekomenduotinas ilgalaikių sutarčių atveju, taip pat esant nestabiliai ekonominei situacijai. Numatant mokėtinų sumų perskaičiavimą perkančioji organizacija kainodaros taisyklėse privalo nurodyti išorines sąlygas, į kurias atsižvelgiama perskaičiuojant mokėtinas sumas, taip pat nustatyti, kaip perskaičiuojamos mokėtinės sumos (kokie yra pataisų dydžiai ir tvarka).

VIII. PIRKIMO OBJEKTO DALIŲ ĮKAINOJIMAS

29. Kainodaros taisyklėse pirkimo objektas gali būti suskaidytas į dalis ir kiekvienai iš šių dalių nurodyta kaina. Tokiu būdu, jei sutarties vykdymo eigoje tam tikrų tiekėjo įsipareigojimų vykdymas tampa netikslingu, perkančioji organizacija apmoka tiekėjui tik už perkančiąjai organizacijai suteiktas pirkimo objekto dalis, kurių kaina nustatyta kainodaros taisyklėse. *Pavyzdžiui, kai užsakant grunto tyrimo paslaugas visas tyrimo procesas suskaidomas į etapus, kurių kiekvieną paskesnę vėta atlikti (ir už jį apmokėti), tik jeigu ankstesnių etapų rezultatai buvo teigiami. Šiuo atveju iš anksto įkainoti etapai leidžia atsiskaitymo metu išvengti papildomų problemų dėl suteiktų paslaugų dalies įvertinimo.*

Kainodaros taisyklėse numčius pirkimo objekto dalių įkainojimą, perkančioji organizacija pirkimo dokumentuose turi nurodyti objekto dalis ir pareikalauti, kad tiekėjai savo pasiūlymuose pateiktų ne tik bendrą kainą, bet ir visų atskirų pirkimo objekto dalių kainas.

IX. PAGRINDINIAI KAINODAROS TAISYKLIŲ NUSTATYMO ETAPAI

30. Kainodaros taisyklės nustatomos šia tvarka:

30.1. išsiaiškinamos numatomo pirkimo ypatybės, atsižvelgiant į sutarties įsipareigojimų vykdymo ilgalaikiškumą, galimus pirkimo objekto vertės pokyčius laike, pirkimo objekto vertės

priklausomybę nuo išorinių sąlygų, paslaugų ar darbų sudėtingumą, išankstinio tiekėjo išlaidų įvertinimo galimybes ir t. t.;

30.2. išanalizuojama įprastinė analogiškų pirkimų ir sutarčių sudarymo bei vykdymo praktika (analogiškai tos pačios ir kitų perkančiųjų organizacijų vykdyti viešieji pirkimai bei komercinė praktika) stengiantis išsiaiškinti, kokiomis sąlygomis potencialūs tiekėjai dirba su užsakovais, kokiomis sąlygomis jie gali dirbti;

30.3. pasirenkamas kainos apskaičiavimo būdas. Jei pirkimo objektas gali būti skaidomas, kainos apskaičiavimo būdas gali būti parenkamas atskiroms pirkimo objekto dalims;

30.4. nustatomos kainodaros taisyklės, derinant jas su nustatomomis kitomis pirkimo sąlygomis (pavyzdžiui, atsiskaitymo terminais, mokėjimo sąlygomis);

30.5. kainodaros taisyklės įtraukiamos į pirkimo dokumentus. Pirkimo dokumentuose nurodomi tie kainos apskaičiavimo parametrai, kurių konkrečias reikšmes savo pasiūlymuose turi nurodyti tiekėjai. Pagal šiuos parametrus vertinama tiekėjo siūloma kaina:

30.5.1. fiksuotos kainos nustatymo atveju vertinamas tiekėjo siūlomos kainos dydis;

30.5.2. fiksuoto įkainio nustatymo atveju – įkainio dydis;

30.5.3. įkainio bazės nustatymo atveju – priedo tiekėjui ar tiekėjo nuolaidos dydis;

30.5.4. dalinio sutarties vykdymo išlaidų padengimo atveju – kainos dalies ar įkainio dydis;

30.5.5. sutarties vykdymo išlaidų padengimo atveju – tiekėjo pelno dydis;

30.6. perkančiajai organizacijai pasirinkus tiekėją, nuostatos, atitinkančios kainodaros taisykles (kartu priimtus tiekėjo pasiūlymus), nustatomos sutartyje.
